

Uredba Bruxelles I. (preinačena) – privremene mjere, priznavanje i izvršenje sudskih odluka – i europski nalog za izvršenje¹

Prof. Etienne Pataut, Sveučilište u Parizu I. (Sorbonne)

Ogledni predmet

Info, računalna tvrtka sa statutarnim sjedištem u Varšavi, sklopila je ugovor s tvrtkom Auditor sa statutarnim sjedištem u Hamburgu. Prema tom ugovoru, Info bi trebao razviti određeni računovodstveni softver i instalirati ga na Auditorova računala. Ugovor sadrži sporazum o izboru nadležnoga suda, kojim se određuje nadležnost suda u Hamburgu.

Nakon nekoliko mjeseci provedena su prva ispitivanja rada softvera i čini se da ovaj ne radi kako treba. Info smatra da su specifikacije koje mu je dao Auditor bile nejasne i izazvale nepotrebna kašnjenja. Auditor je nezadovoljan izvršenjem ugovora, odbija platiti ugovorenu cijenu i želi raskinuti ugovor. Stoga pokreće postupak pred sudovima u Hamburgu. Prvostupanjski sud u Hamburgu izdaje pismeno o pokretanju postupka, ali adresa je pogrešna, tako da ga Info nikada nije zaprimio. Info se ne pojavljuje na sudu i u siječnju 2018. njemački sud donosi presudu u njegovoj odsutnosti.

No obavijest o presudi poslana je na pravu adresu. Presudom se utvrđuje raskid ugovora, a Info se nalaže da Auditoru plati naknadu štete.

Info osporava izvršenje presude i tvrdi (i) da nije znao za postupak; (ii) da je presuda donesena pristrano u korist tužitelja; i (iii) da je presudom povrijeđeno njegovo pravo intelektualnog vlasništva na softveru, među ostalim i protivno [Direktivi 2009/24/EZ od 23. travnja 2009. o pravnoj zaštiti računalnih programa](#).

Auditor zahtijeva izvršenje presude u Poljskoj.

Pitanja

1. Bi li se izvršenje presude njemačkog suda temeljilo na Uredbi Bruxelles I. (preinačenoj) ili na europskom nalogu za izvršenje?
2. Koju bi vrstu postupka trebalo primijeniti radi
 - a. izvršenja presude u Poljskoj?
 - b. osporavanja izvršenja presude u Poljskoj?

Zadaci

- a. S pomoću portala e-pravosuđa, pronađite odgovarajući obrazac koji treba pribaviti u državi porijekla.
- b. S pomoću portala e-pravosuđa, pronađite sud koji bi bio nadležan za osporavanje izvršenja u vašoj državi članici.

¹ Sastavljeno u okviru projekta „Bolja primjena europskih prekograničnih postupaka: pravni i jezični seminari za službenike u pravosuđu diljem Europe“, Sporazum od dodjeli bespovratnih sredstava broj: 806998.

3. Ako Info želi spriječiti izvršenje u Poljskoj, razmotrite iznesene tvrdnje.
 - a. Ima li izostanak dostave pismena o pokretanju postupka učinak na izvršenje?
 - b. Ima li tvrdnja da je presuda donesena pristrano u korist tužitelja učinak na izvršenje?
 - c. Ima li navodna povreda prava EU-a učinak na izvršenje?

4. Pretpostavimo da je, dok je postupak u Njemačkoj bio u tijeku, Auditor u Varšavi podnio tužbu radi privremenog oduzimanja imovine Infa u Poljskoj.
 - a. Jesu li poljski sudovi nadležni za donošenje naloga za oduzimanje imovine?
 - b. Jesu li poljski sudovi nadležni za odlučivanje u glavnoj stvari?

5. Pretpostavimo da su se, nakon dugotrajnog postupka, Info i Auditor odlučili nagoditi. Sklapaju sporazum o nagodbi u obliku vjerodostojne izvršne isprave sačinjene pred javnim bilježnikom u Njemačkoj. Prema nagodbi, Info pristaje platiti Auditoru 10 000 eura. Međutim, Info kasnije odbija izvršiti plaćanje.
 - a. Može li se ta nagodba izvršiti u Poljskoj na temelju Uredbe Bruxelles I. (preinačene)?
Opišite postupak koji Auditor mora slijediti.
 - b. Može li se ta nagodba izvršiti na temelju europskog naloga za izvršenje? Opišite postupak koji Auditor mora slijediti.

Zadatak

Na portalu e-pravosuđa pronađite odgovarajuće obrasce za izvršenje vjerodostojne isprave, sudske nagodbe ili presude na temelju postupka iz Uredbe Bruxelles I. (preinačene) ili na temelju europskog naloga za izvršenje.

Metodološki savjeti

Ciljevi izobrazbe:

- Upoznati polaznike s područjem primjene mjerodavnih propisa.
- Objasniti ciljeve na kojima počivaju glavne odredbe mjerodavnih propisa.
- Pojasniti djelovanje raznih odredaba o nadležnosti.
- Objasniti možebitne teškoće uslijed pokretanja više istodobnih postupaka.
- Objasniti razne mogućnosti protoka sudskih odluka.
- Pobrinuti se da se polaznici osjećaju sigurno u primjeni europskih instrumenata.
- Upoznati polaznike s nekim od ključnih odluka iz mjerodavne sudske prakse EU-a.

U slučaju seminara koji se održava za potrebe određene države, polaznike bi bilo korisno uputiti u mjerodavne publikacije dostupne na njihovom materinjem jeziku, kao i u mjerodavnu sudsku praksu.

Metodologija

Sljedeći koraci mogu pomoći u pronalaženju odgovarajućih odredaba koje treba primijeniti u svakom predmetu s prekograničnim elementom:

1. korak: Odrediti predmetno područje prava.
2. korak: Razmotriti o kojem se aspektu međunarodnog privatnog prava radi.
3. korak: Pronaći mjerodavne izvore prava EU-a i međunarodnog prava.
4. korak: Provjeriti materijalni, zemljopisni i vremenski opseg primjene mjerodavnih instrumenata EU-a i međunarodnih instrumenata, a kada je mjerodavno više instrumenata, provjeriti njihov međuodnos.
5. korak: Pronaći odgovarajuće odredbe.

Molimo vas da imate na umu da će, kada u nekom prekograničnom predmetu nije mjerodavan nikakav instrument EU-a niti međunarodni višestrani ili dvostrani instrument, u obzir trebati uzeti autonomna pravila odnosne države u području međunarodnog privatnog prava.

Predloženo rješenje

1. Bi li se izvršenje presude njemačkog suda temeljilo na Uredbi Bruxelles I. (preinačenoj) ili na europskom nalogu za izvršenje?

[Uredbom \(EZ\) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine](#) uspostavljen je novi prekogranični postupak izvršenja.

Svrha te Uredbe je omogućiti slobodni protok sudskih odluka propisivanjem određenih minimalnih normi (članak 1.). Europski nalog za izvršenje jednostavan je postupak koji se može koristiti za nesporne prekogranične tražbine. Važno je da se izvršenje sudske odluke može odvijati bez ikakvih posrednih postupaka koje bi u državi članici izvršenja trebalo pokrenuti prije priznavanja i izvršenja.

Europskim nalogom za izvršenje ne sprječava se primjena Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (Uredba „Bruxelles I (preinačena)“). Stoga se ta dva instrumenta danas primjenjuju rame uz rame. Europski nalog za izvršenje počiva na načelu uzajamnog priznavanja sudskih odluka (i vjerodostojnih isprava) među državama članicama. Sudac koji donese odluku u nekoj državi potvrđuje ju kao europski nalog za izvršenje, tako da ona postaje izvršna na čitavom prostoru EU-a.

Moraju se ispuniti sljedeće pretpostavke:

Ova se Uredba – baš kao i Uredba Bruxelles I. (preinačena) – primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima (članak 2.), što je odredba koju valja tumačiti autonomno. Uredba o europskom nalogu za izvršenje ne primjenjuje se na porezne, carinske niti administrativne stvari, kao ni na odgovornost države za postupanje ili nepostupanje pri izvršavanju državne ovlasti.

Uredba se primjenjuje isključivo na „nesporne tražbine“ (vidjeti u nastavku za detaljnije objašnjenje).

Naposljetku, kako bi ispunila pretpostavke da bude potvrđena kao europski nalog za izvršenje, odluka mora ispunjavati kumulativne uvjete iz članka 6.:

- odluka (presuda, sudska nagodba i vjerodostojna isprava) mora biti izvršna u državi članici podrijetla;
- odluka ne smije biti u sukobu s pravilima o nadležnosti iz Uredbe Bruxelles I. (preinačene) i
- postupak mora biti u skladu s minimalnim normama utvrđenim u poglavlju III.

Sâm pojam „nesporne tražbine“ teško je shvatiti. Jedno određenje daje se u članku 3. stavku 1. Uredbe. Primjerice, tražbina se smatra nespornom ako se dužnik izrijekom suglasio s tražbinom ili ju nikada nije osporio.

Tražbina se smatra nespornom:

- ako se dužnik s njome izrijekom suglasio njezinim priznavanjem ili nagodbom koju je potvrdio sud ili je pred sudom sklopljena tijekom postupka; ili
- ako ju dužnik nikada nije osporio tijekom sudskog postupka; ili
- ako je dužnik izostao s ročišta ili ga nitko nije zastupao na ročištu o predmetnoj tražbini, nakon što je tražbinu prvotno osporio tijekom sudskog postupka; ili
- ako ju dužnik izričito prihvaća u vjerodostojnoj ispravi.

U ovom slučaju, presuda je donesena zbog izostanka tuženika, što znači da je tražbina nesporna. To što je Info tražbinu osporio prije početka postupka nebitno je.

Međutim, nisu ispunjene minimalne norme za postupke po nespornim tražbinama. Prema člancima 13. i 14, prilikom dostave pismena kojim se pokreće sudski postupak moraju se ispuniti određene minimalne norme.

Prema uvodnoj izjavi 12., „[t]rebalo bi postaviti minimalne norme za postupke koji završavaju s donošenjem sudske odluke, kako bi se osiguralo da dužnik bude obaviješten o postupanju suda protiv njega, o uvjetima za njegovo aktivno sudjelovanje u postupku kako bi osporio tražbinu i o posljedicama njegova nesudjelovanja, pravodobno i na način koji mu omogućuje da pripremi svoje očitovanje.“

U našem predmetu, adresa navedena na tom pismenu bila je pogrešna, tako da ga Info nikad nije zaprimio. Stoga presudu donesenu zbog izostanka s ročišta nije moguće potvrditi kao europski nalog za izvršenje.

Napomena: Čak i da je vjerovnik tražio izvršenje naplate troškova postupka u kojem je njemački sud donio presudu, europski nalog za izvršenje ne bi se mogao koristiti.

Sud EU-a naveo je da se članak 4. stavak 1. i članak 7. Uredbe moraju tumačiti na način da se „izvršna odluka o iznosu troškova povezanih sa sudskim postupkom, sadržana u presudi koja se ne odnosi na nespornu tražbinu, ne može potvrditi kao europski nalog za izvršenje“ (Sud EU-a, 14. prosinca 2017., C-66/17, Chudas).

Stoga postupanje po nalogu za izvršenje nije moguće u odnosu na Info.

Uredba Bruxelles I. (preinačena) omogućuje da se svaka odluka koju je sud donio u jednoj državi članici prizna i izvrši u nekoj drugoj državi članici. U skladu s područjem primjene, predmetna sudska odluka mora biti donesena u građanskim i trgovačkim stvarima (članak 1.), a postupak mora biti pokrenut nakon 10. siječnja 2015. (članak 66.). Domicil ili državljanstvo stranaka nebitno je.

U članku 2. točki (a) kao i u članku 32. Uredbe Bruxelles I. (preinačene) daje se široko određenje pojma „sudska odluka“ u smislu da je njime obuhvaćena „svaka odluka koju je donio sud države članice, bez obzira kako se naziva, uključujući nalog, naredbu, odluku ili nalog o izvršenju, kao i odluku o utvrđivanju troškova, koju izdaje sudski službenik“.

Stoga bi izvršenje presude njemačkoga suda trebalo tražiti na temelju odredaba Uredbe Bruxelles I. (preinačene).

Napomena: Razlika između postupaka prema Uredbi o europskom izvršnom nalogu i prema Uredbi Bruxelles I. (preinačenoj) bila je veoma važna dok je još postojao postupak egzekviture, tj. dok je na snazi još bila Uredba 44/2001 (Bruxelles I.).

Sad kad je postupak egzekviture ukinut, to više nije toliko bitno. No jedina preostala razlika je ta da prema sustavu iz Uredbe Bruxelles I. (preinačene) postoji više osnova za osporavanje izvršenja u zamoljenoj državi članici (vidjeti pitanje 2. u nastavku).

2. Koju bi vrstu postupka trebalo primijeniti radi

a) izvršenja presude u Poljskoj?

Člankom 36. Uredbe Bruxelles I. (preinačene) predviđeno je da se sudska odluka donesena u jednoj državi članici automatski priznaje u drugim državama članicama bez ikakvog prethodnog postupka ili službenih radnji. Načelo automatskog priznavanja (*ipso iure*) jedan je od kamena temeljaca europskog parničnog postupka.

Sudska odluka donesena u nekoj državi članici, koja je u toj državi članici izvršna, izvršna je i u drugim državama članicama, a da se pritom ne zahtijeva nikakva potvrda o izvršnosti (članak 39.). Drugim riječima, Uredbom Bruxelles I. (preinačenom) ukida se postupak „egzekviture“ koji se primjenjivao prema prijašnjoj inačici njezinoga teksta.

Prema tome, Auditor u Poljskoj ne mora posezati ni za kakvim posebnim postupkom. Njemačko društvo može se obratiti domaćim tijelima izvršenja i slijediti poljske postupke izvršenja.

No Auditor mora dokazati samo postojanje i izvršnost presude donesene u Njemačkoj (članak 42.).

Radi što lakšeg izvršenja, razrađen je predložak obrasca. Prema člancima 42. i 53. podnositelj zahtjeva za izvršenje mora dostaviti potvrdu dobivenu od suda porijekla, kojom se potvrđuje da je sudska odluka izvršna i koja sadrži sažetak sudske odluke te, prema potrebi, bitne podatke o nadoknadivim troškovima postupka i obračunu kamate.

Potvrda, koja je vrlo precizna, sadržana je u Prilogu II. Uredbi.

Dakle, da bi ishodio izvršenje u Poljskoj, Auditor tu potvrdu mora zatražiti u Njemačkoj.

b) osporavanja izvršenja presude u Poljskoj?

Stranka protiv koje se zahtijeva izvršenje može pokrenuti postupak u zamoljenoj državi (članak 46.). Dakle, Info u tom slučaju pred poljskim sudovima može zatražiti odbijanje izvršenja njemačke presude.

Zahtjev za odbijanje izvršenja podnosi se sudu o kojem je dotična država članica u skladu s točkom (a) članka 75. obavijestila Komisiju kao o sudu kojem se podnosi zahtjev (vidjeti zadatke u nastavku).

Zadaci:

a. *S pomoću portala e-pravosuđa, pronađite odgovarajući obrazac koji treba pribaviti u državi porijekla.*

Uredbom (EU) br. 1215/2012 predviđena su dva obrasca: potvrda u vezi sa sudskom odlukom i potvrda u vezi s vjerodostojnom ispravom/sudskom nagodbom.

Obrasci su dostupni na sljedećoj poveznici:

https://e-justice.europa.eu/content_judgments_in_civil_and_commercial_matters_forms-273-en.do

U našem slučaju, obrazac koji treba pribaviti odnosi se na sudsku odluku. Posebni obrazac dostupan je na sljedećoj poveznici:

https://e-justice.europa.eu/dynForms.do?1599216606237&introMemberState=1&introTaxonomy=273&form4BC=jccm&subform4BC=dynform_br_a¤tPage=dynform_br_a_1&selectedFormPage=dynform_br_a_1_action&redirectPath=/jsp/dynforms/br/dynform_br_a_1_tile.jsp

b. *S pomoću portala e-pravosuđa, pronađite sud koji bi bio nadležan za osporavanje izvršenja u vašoj državi članici*

Podaci o nadležnim sudovima u Europi dostupni su na mrežnim stranicama EU-a na portalu e-pravosuđa: https://e-justice.europa.eu/content_brussels_i_regulation_recast-350-en.do.

Za dobivanje cjelovite upute o nadležnim sudovima, pritisnite mišem na zastavu odnosno države.

Primjerice, nadležni sud u Varšavi bio bi [“Sąd Okręgowy w Warszawie”](#).

3. Ako Info želi spriječiti izvršenje u Poljskoj, razmotrite iznesene tvrdnje.

Razlozi za odbijanje priznavanja i izvršenja veoma su točno određeni u člancima 45. i 46. Kako stoji u članku 45.:

„Priznavanje sudske odluke odbija se na zahtjev zainteresirane stranke:

- (a) ako je takvo priznavanje očigledno suprotno javnom poretku (*ordre public*) u zamoljenoj državi članici;
- (b) ako je sudska odluka donesena u odsutnosti tuženika, ako tuženiku nije dostavljeno pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno pravovremeno i na način koji mu omogućuje pripremu obrane, osim ako tuženik nije propustio pokrenuti postupak pobijanja sudske odluke kad je to mogao učiniti;
- (c) ako je sudska odluka proturječna sudskoj odluci između istih stranaka u zamoljenoj državi članici;
- (d) ako je sudska odluka proturječna ranijoj sudskoj odluci donesenoj u drugoj državi članici ili u trećoj državi u pogledu istog predmeta spora i između istih stranaka, pod uvjetom da

ranija sudska odluka ispunjava uvjete potrebne za njeno priznavanje u zamoljenoj državi članici; ili

(e) ako je presuda suprotna sa:

- (i) odjeljcima 3., 4. i 5. poglavlja II., ako je tuženik ugovaratelj osiguranja, osiguranik, korisnik ugovora o osiguranju, oštećena stranka, potrošač ili zaposlenik; ili
- (ii) odjeljkom 6. poglavlja II.”

Dakle, osnove za nepriznavanje mogu se svrstati u tri glavne skupine:

- javni poredak (a i b)
- proturječnost sudskih odluka (c i d)
- provjera nadležnosti suda porijekla (e).

U međunarodnom privatnom pravu, javni poredak ustaljena je iznimka na temelju koje sud neće provoditi norme ili radnje ako bi njihovo izvršenje bilo suprotno temeljnim moralnim načelima ili štetilo nekom drugom prevladavajućem javnom interesu. Kad je riječ o priznavanju i izvršenju sudskih odluka, time se sudu zamoljene države omogućuje da obije priznati li izvršiti sudska odluka donesenu u nekoj drugoj državi članici.

Važno je shvatiti da je pojam javnog poretka na kojem se to temelji izrazito uzak. Taj uzak pojam ne obuhvaća sva unutarnja pravila javnog poretka, već samo osnovna načela i vrijednosti od kojih je nemoguće odstupiti. Uskraćivanje priznavanja ili izvršenja može se temeljiti jedino na pronalaženju nekog temeljnog načela koje bi bilo povrijeđeno u državi izvršenja (*effet atténué*).

Proturječnost sudskih odluka odnosi se na slučajeve u kojima je u različitim državama doneseno više sudskih odluka. U tom slučaju, nemoguće je istodobno izvršiti sve sudske odluke, već se treba opredijeliti za jednu. Uredba Bruxelles I prednost daje odluci suda porijekla ili, ako su proturječne odluke donesene u dvjema stranim državama, prvodonesenoj odluci. Stoga se druga odluka ne može priznati ni izvršiti.

Konačno, u stanovitim iznimnim slučajevima sud zamoljene države može provjeriti nadležnost suda porijekla (uglavnom kod zaštite slabije stranke ili isključive nadležnosti) kako bi odbio priznavanje i izvršenje odluke ako spomenuta pravila o nadležnosti nisu primijenjena. U našem predmetu nema proturječnih odluka, a spor ne spada među rijetke slučajeve gdje bi zamoljeni sudac morao provjeriti nadležnost suda porijekla.

Jedina osnova za osporavanje izvršenje mogla bi biti iznimka iz razloga javnog poretka.

Sâm taj pojam valja tumačiti u skladu s domaćim pravom jer se u članku 45. stavku 1. točki (a) govori o „javnom poretku (*ordre public*) u zamoljenoj državi članici“. No iz sudske prakse jasno je da pojam treba tumačiti usko. Prema Sudu EU-a, iznimku javnog poretka „*treba primjenjivati samo u iznimnim slučajevima*“ (Sud EU-a, 4. veljače 1988., Hoffmann, 145/86). Stoga Sud EU-a strogo provjerava primjenu iznimke javnog poretka, a prag je veoma visok.

Zbog toga su i veoma mali izgledi da bi Info polučio uspjeh s tvrdnjama koje je iznio.

Tvrdnje koje je iznio Info odnose se i na materijalne i na postupovne aspekte iznimke javnog poretka te ih valja razmotriti odvojeno.

a) Ima li izostanak dostave pismena o pokretanju postupka učinak na izvršenje?

U članku 45. stavku 1. točki (b) stoji da se priznavanje i izvršenje može odbiti „ako je sudska odluka donesena u odsutnosti tuženika, ako tuženiku nije dostavljeno pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno pravovremeno i na način koji mu omogućuje pripremu obrane, osim ako tuženik nije propustio pokrenuti postupak pobijanja sudske odluke kad je to mogao učiniti“.

Info bi dakle mogao ustvrditi da su mu prava povrijeđena jer mu nije uredno dostavljeno pismeno kojim se pokreće postupak, pa tako nije mogao pripremiti svoju obranu. No uvjeti iz članka 45. stavka 1. točke (b) strogo su postavljeni, a poglavito zadnji dio rečenice koji treba tumačiti na način da se – ako se tuženik u državi porijekla imao mogućnost žaliti na odluku, a propustio je to učiniti – izvršenje mora dopustiti (Sud EU-a, 16. srpnja 2015., Diageo Brands, C-681/13) čak i ako sudska odluka nije propisno dostavljena (Sud EU-a, 14. prosinca 2006., C-283/05, ASML).

Tuženik koji sudsku odluku nije pobio u svojoj državi porijekla gubi mogućnost kasnijeg iznošenja tvrdnje kojom osporava njezino priznavanje. U našem predmetu, presuda je propisno dostavljena, a Info protiv nje nije podnio nikakvu žalbu. Prema tome, Info ne može tvrditi da nije znao za presudu.

Stoga poljski sudovi moraju odbaciti tužbu radi odbijanja izvršenja presude njemačkoga suda po toj osnovi.

b) Ima li tvrdnja da je presuda donesena pristrano u korist tužitelja učinak na izvršenje?

Unatoč prilično uskoj formulaciji članka 45. stavka 1. točke (b), Sud EU-a zaključio je da svaka povreda temeljnih postupovnih prava stranaka može dovesti do odbijanja priznavanja i izvršenja odluke (Sud EU-a, 28. ožujka 2000., Krombach, C-7/98).

Sud je ocijenio da je „[p]ozivanje na odredbu o javnom poretku iz članka 27. točke 1. Konvencije [u tada važećem obliku] moguće [...] samo u slučaju u kojem bi priznanje ili izvršenje odluke donesene u drugoj državi ugovornici bilo na neprihvatljiv način protivno pravnom poretku države u kojoj se zahtijeva priznanje jer krši neko temeljno načelo“ (točka 37.), a pravo na pošteno suđenje nedvojbeno je jedno od tih temeljnih prava. Tužitelj mora dokazati da postoji „očito kršenje pravnog pravila koje se smatra temeljnim u pravnom poretku države u kojoj se zahtijeva priznanje ili prava koje je u tom pravnom poretku priznato kao temeljno“ (Sud EU-a, Krombach, *ibid*).

U osnovi, u predmetu *Krombach* i kasnijim predmetima Sud EU-a preuzeo je sudsku praksu prema članku 6. EKLJP-a odnosno današnjem članku 47. Europske povelje (Sud EU-a, 25. svibnja 2016., C-559/14, Meroni) te ju je primijenio na iznimku javnog poretka. Dakle, ako se poziva na iznimku javnog poretka, Info zapravo mora dokazati da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje u smislu članka 6. EKLJP-a.

U ovome slučaju ta tvrdnja ima veoma slabe izgleda za uspjeh jer tvrditi da je sudac bio pristran samo po sebi nedostavno je bez konkretnog dokaza o povredi prava na pošteno suđenje.

Stoga poljski sudovi moraju odbaciti tužbu radi odbijanja izvršenja presude njemačkoga suda po toj osnovi.

c) **Ima li navodna povreda prava EU-a učinak na izvršenje?**

Moguća (pa čak i teška) povreda domaćeg prava ili prava EU-a sama po nije dostatna za primjenu iznimke javnog poretka. To mišljenje Sud EU-a jasno je iznio u predmetu Renault (Sud EU-a, 11. svibnja 2000., Renault, C-38/98), gdje je utvrdio sljedeće:

„Pozivanje na odredbu o javnom poretku (...) moguće je samo u slučaju u kojem bi priznanje ili izvršenje odluke donesene u drugoj državi ugovornici bilo na neprihvatljiv način protivno pravnom poretku države u kojoj se zahtijeva izvršenje jer krši neko temeljno načelo. Kako bi se poštovala zabrana ispitivanja strane odluke s obzirom na njezin meritum, povreda mora predstavljati očito kršenje pravnog pravila koje se smatra temeljnim u pravnom poretku države u kojoj se zahtijeva izvršenje ili prava koje je u tom pravnom poretku priznato kao temeljno“ (točka 30.), tako da „[s]ud države u kojoj se traži izvršenje ne može, a da ne dovede u pitanje svrhu Konvencije, odbiti priznavanje odluke donesene u drugoj državi ugovornici samo zato što smatra da je u toj odluci pogrešno primijenjeno nacionalno pravo ili pravo Zajednice“ (točka 33.).

Dakle, to što je u našem slučaju možda došlo do povrede prava EU-a nebitno je za primjenu iznimke javnog poretka. To mišljenje Sud EU-a opetovano je potvrdio i u novijoj sudskoj praksi (Sud EU-a, 16 srpnja 2015., Diageo Brands, C-681/13).

Stoga nije izgledno da bi se Info mogao pozvati na materijalni aspekt iznimke javnog poretka, pa bi poljski sudovi trebali odbaciti tužbu radi odbijanja izvršenja presude njemačkoga suda po toj osnovi. Sve u svemu, čini se da se Info ne može pozvati na uvjerljive argumente kako bi prigovorio na izvršenje. Njegovu tužbu treba odbaciti, a njemačku presudu treba izvršiti.

4. Pretpostavimo da je, dok je postupak u Njemačkoj bio u tijeku, Auditor u Varšavi podnio tužbu radi privremenog oduzimanja imovine Infa u Poljskoj.

a) **Jesu li poljski sudovi nadležni za donošenje naloga za oduzimanje imovine?**

Osim odredaba o nadležnosti iz članaka od 4. do 26., Uredbom Bruxelles I. (preinačenom) predviđa se još jedna osnova nadležnosti za donošenje privremenih mjera, uključujući mjere osiguranja. Time se podnositelju zahtjeva omogućuje da od suda zatraži donošenje takvih mjera čak i ako je za glavnu stvar nadležan neki drugi sud.

Donošenje privremenih mjera i mjera osiguranja u pravilu se traži kako bi se osigurala zaštita određenih prava i zadržalo postojeće stanje, tako da stranke mogu dobiti priliku za iznošenje argumenata u prilog svojih tužbenih zahtjeva u glavnoj stvari. U osnovi, te su mjere i zamišljene samo kao privremene.

Od iznimne su važnosti u području međunarodnih parnica, obrađene su u članku 35. Uredbe, a dovele su do više važnih predmeta pred Sudom EU-a.

Kako stoji u članku 35.:

„Sudovima države članice može se podnijeti zahtjev za takve privremene, uključujući mjere osiguranja, koje su dostupne prema pravu te države članice, čak i kada sudovi druge države članice imaju nadležnost u pogledu glavne stvari“.

Drugim riječima, člankom 35. predviđa se posebna osnova nadležnosti koja se temelji na nužnosti ishođenja privremenih mjera i mjera osiguranja, a te mjere bit će one koje su dostupne prema domaćem pravu. Prema tome, standard dokazivanja i postupovni zahtjevi bit će određeni domaćim pravom.

No mjere koje se traže moraju odgovarati definiciji koju Sud EU-a daje u predmetu *Reichert*, a to su „mjere koje su u stvarima iz područja primjene Konvencije zamišljene radi očuvanja činjeničnog ili pravnog stanja kako bi se zaštitila prava čije se priznavanje inače traži od suda nadležnog za glavnu stvar“ (Sud EU-a, 26. ožujka 1992., C-261/90, *Reichert*, točka 34).

K tome, mora postojati povezanost između mjere koja se traži i suda pred kojim je pokrenut postupak. Kako je to Sud EU-a sročio u glasovitom predmetu *Van Uden*:

„donošenje privremenih mjera ili mjera osiguranja (...) je među ostalim uvjetovano postojanjem stvarne povezanosti između predmeta mjera koje se traže i mjesne nadležnosti države ugovornice suda pred kojim se te mjere traže“ (Sud EU-a, 17. studenog 1988., C-391/95, *Van Uden*, točka 48).

U našem slučaju, Info traži zamrzavanje imovine Auditura u Poljskoj. Dakle, čini se da su dva uvjeta koja je postavio Sud EU-a ispunjena. Zamrzavanje imovine u skladu je s definicijom iz predmeta *Reichert*, a ako se zamrznuta imovina nalazi u Poljskoj, ispunjen je i uvjet stvarne povezanosti iz predmeta *Van Uden*. Stoga bi Info, ako poštuje zahtjeve poljskog prava, mogao ishoditi privremene mjere i mjere osiguranja od poljskog suda.

Napomena: Opće je prihvaćeno da je učinak privremenih mjera i mjera osiguranja ograničen na područje države u kojoj su donesene. Kako je sud istaknuo u predmetu *Denilauler*:

„uvjeti nametnuti glavom III. Konvencije u vezi s priznanjem i izvršenjem sudskih odluka nisu ispunjeni u slučaju privremenih ili zaštitnih mjera koje je sud odredio ili odobrio a da stranka protiv koje su usmjerene nije pozvana da se pojavi pred sudom i koje se namjeravaju provesti a da se toj stranci o tome ne dostavi prethodna obavijest. Iz toga slijedi da sudska odluka te vrste nije obuhvaćena pojednostavljenim postupkom izvršenja predviđenim glavom III. Konvencije“ (Sud EU-a, 21. svibnja 1980., 125/79, točka 17., *Denilauler*).

Nadalje, opće je shvaćanje da „stvarna povezanost“ o kojoj se govori u predmetu *Van Uden* podrazumijeva da je sud nadležan jedino ako je u istoj državi članici moguće i izvršenje. Upravo zbog toga odluke o privremenim mjerama i mjerama osiguranja ne potpadaju pod načelo slobodnog kretanja odluka. Naime, one ne kolaju. Dakle, sud ne može izdati potvrdu o izvršnosti ako je nadležan isključivo za donošenje privremenih mjera i mjera osiguranja.

b) Jesu li poljski sudovi nadležni za odlučivanje u glavnoj stvari?

Posebna osnova nadležnosti predviđena člankom 35. sudu pred kojim je pokrenut postupak *ne* omogućuje odlučivanje o meritumu predmeta. Da bi odlučivali o glavnoj stvari, poljski sudovi morali bi u Uredbi pronaći osnovu za nadležnost. U ovom slučaju poljski sudovi nisu nadležni za glavnu stvar. Ne samo da je pred poljskim sudom postupak započeo kasnije (tako da podliježe zastoji zbog litispendencije), već postoji i sporazum o izboru sudova u Hamburgu, čime se nadležnost oduzima svim ostalim sudovima u nekoj državi članici.

Prema tome, poljski sud u takvim okolnostima može odrediti privremenu mjeru, ali ne može odlučivati o glavnoj stvari.

Napomena: Kako se navodi u predmetu Van Uden, to što postupak jest ili nije pokrenut pred sudom nadležnim za glavnu stvar nebitno je.

Kako je utvrdio Sud EU-a (članak 24. Briselske konvencije, tj. sadašnji članak 35. Uredbe Bruxelles I. (preinačene)):

„Stoga valja zaključiti da se, kada se predmet zahtjeva za privremene mjere, kao i u predmetu u glavnom postupku, odnosi na neko pitanje koje ulazi u područje *materijalne* primjene Konvencije, Konvencija primjenjuje te se njezinim člankom 24. nadležnost može prenijeti na sud koji odlučuje o tom zahtjevu čak i ako je postupak o glavnoj stvari već pokrenut *ili može biti* pokrenut te čak i ako se taj postupak mora voditi pred arbitrima“ (istaknuo autor).

5. Pretpostavimo da su se, nakon dugotrajnog postupka, Info i Auditor odlučili nagoditi. Sklapaju sporazum o nagodbi u obliku vjerodostojne izvršne isprave sačinjene pred javnim bilježnikom u Njemačkoj. Prema nagodbi, Info pristaje platiti Auditoru 10 000 eura. Međutim, Info kasnije odbija izvršiti plaćanje.

I Uredba Bruxelles I. (preinačena) i Uredba o europskom nalogu za izvršenje predviđaju izvršenje vjerodostojnih izvršnih isprava. Postupci nisu istovjetni, ali vrlo su slični. U našem slučaju čini se da su moguća oba pristupa i da oba dovode do istog ishoda: izvršenja vjerodostojne isprave.

a) Može li se ta nagodba izvršiti u Poljskoj na temelju Uredbe Bruxelles I. (preinačene)? Opišite postupak koji Auditor mora slijediti.

U Uredbi se izvršenje vjerodostojnih isprava, baš kao i sudskih odluka, omogućuje člankom 58. u kojem stoji da je „[v]jerodostojna isprava koja je izvršiva u državi članici porijekla, također [...] izvršiva u drugim državama članicama, bez potrebe da se zahtijeva potvrda o izvršnosti. Izvršenje vjerodostojne isprave može se odbiti samo ako je takvo izvršenje očigledno suprotno javnom poretku (*ordre public*) u zamoljenoj državi članici“.

Uvjeti i postupovni zahtjevi su isti, a člankom 58. predviđa se primjena odredaba o izvršenju sudskih odluka. Prema tome, stranka koja traži izvršenje mora raspolagati ispunjenim posebnim obrascem iz Priloga II. Uredbe, kojim se potvrđuje vjerodostojnost i izvršnost isprave.

Taj obrazac treba ispuniti u državi porijekla, nakon čega ga je moguće izvršiti u zamoljenoj državi u skladu s domaćim postupcima i uz primjenu domaćeg prava.

Prema tome, ova vjerodostojna isprava može se lako izvršiti u Poljskoj.

b) Može li se ta nagodba izvršiti na temelju europskog naloga za izvršenje? Opišite postupak koji Auditor mora slijediti.

Kako smo rekli, ovaj nalog uveden je Uredbom (EZ) br. 805/2004 od 21. travnja 2004., a u državi podrijetla omogućuje provedbu posebnog postupka u kojem vjerovnik nesporne tražbine prema dužniku može tražiti donošenje posebne odluke (tj. europskog naloga za izvršenje) koja omogućuje trenutno izvršenje u državi u kojoj se zahtijeva priznavanje. Ovaj nalog učinkovito je sredstvo za izvršenje na europskoj razini, poglavito zato što je europski nalog za izvršenje teško osporiti (vidjeti npr. članak 10. Uredbe).

Nalog je po svojoj samoj prirodi ograničen na *nesporne* tražbine. U našem slučaju tražbina spada u tu kategoriju jer je riječ o situaciji u kojoj „dužnik izričito prihvaća tražbinu u autentičnoj ispravi“, kako stoji u članku 3. stavku 1. točki (d).

Stoga bi u ovom slučaju za njemačko društvo možda bilo uputno da posegne za europskim nalogom za izvršenje.

Vjerovnik mora zatražiti potvrdu europskog naloga za izvršenje u obliku obrasca sadržanog u Prilogu III. Uredbi, kojom se utvrđuje vjerodostojnost i izvršivost isprave.

Taj obrazac potrebno je ispuniti u državi podrijetla, nakon čega će ga biti moguće izvršiti u zamoljenoj državi u skladu s domaćim postupcima i uz primjenu domaćeg prava. Prema tome, nagodba se u Poljskoj može lako izvršiti na temelju postupka omogućenog europskim nalogom za izvršenje.

Zadatak: *S pomoću portala e-pravosuđa, pronađite odgovarajuće obrasce za izvršenje vjerodostojne isprave, sudske nagodbe ili sudske odluke na temelju postupka predviđenog Uredbom Bruxelles I. (preinačenom) ili postupka prema europskom nalogu za izvršenje.*

Premda su zahtjevi u pogledu izvršenja na europskoj razini vrlo slični, postoji razlika ovisno o mjeri koju se želi izvršiti. Stoga je strankama na raspolaganju više obrazaca.

Uredbom o europskom nalogu za izvršenje predviđena su tri različita obrasca (za sudsku odluku, sudsku nagodbu i vjerodostojnu ispravu) koji su dostupni na sljedećoj stranici:

https://e-justice.europa.eu/content_european_enforcement_order_forms-270-en.do?clang=en.

Uredbom Bruxelles I. (preinačenom) predviđena su samo dva različita obrasca (za sudske odluke i vjerodostojne isprave/sudske nagodbe) koji su dostupni na sljedećoj stranici:

https://e-justice.europa.eu/content_judgments_in_civil_and_commercial_matters_forms-273-en.do?clang=en).